

**ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ
МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

*ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ ЩОРІЧНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
КРИВОРІЗЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ*

24 лютого 2026 рік

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет мистецтв
Художньо-графічне відділення
Кафедра образотворчого мистецтва

**ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ
МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

Збірка матеріалів щорічної науково-практичної конференції

**ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ
МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: збірка
матеріалів щорічної науково-практичної конференції від 24 лютого 2026 р.
Кривий Ріг, 2026. 140 с.**

Збірка підготовлено на основі доповідей учасників щорічної науково-практичної конференції що проходила 24 лютого 2026 р., на базі факультету мистецтв, художньо-графічного відділення кафедри образотворчого мистецтва Криворізького державного педагогічного університету. Збірка вміщує матеріали з історії, теорії та методики образотворчого мистецтва в контексті загальної теми

За ухвалою науково-методичної ради кафедри образотворчого мистецтва від 26 лютого 2026 р., протокол №7

Редакційна колегія:

Руслан ПИЛЬНИК, завідувач кафедри образотворчого мистецтва, кандидат педагогічних наук, доцент, голова редакційної комісії

Ірина УДРІС, кандидат мистецтвознавства, професорка кафедри образотворчого мистецтва

Упорядник збірки:

Ірина КРАСЮК, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва

Ірина КРАСЮК, Ірина УДРІС

ГОТОВНІСТЬ ДО МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ – ВАЖЛИВА ОЗНАКА ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ФАХІВЦЯ ХУДОЖНЬОЇ ОСВІТИ..... 56

Алла ЛІСОГОР

FASHION-ІЛЮСТРАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ДИЗАЙНЕРА..... 62

Олександр МУСІЄНКО

ІНКЛЮЗИВИЙ ДИЗАЙН ОСВІТИ ТА ЙОГО РОЛЬ У ФОРМУВАННІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ДИЗАЙНЕРІВ 67

Наталя ОЛІЙНИК

КИЛИМОВА ВИШИВКА В ПОЧАТКОВІЙ МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ ЯК ПОЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТРАДИЦІЇ ТА СУЧАСНИХ МЕТОДИЧНИХ ПРИЙОМІВ..... 69

Іванна ПАВЕЛЬЧУК

АВТОРСЬКИЙ КУРС «НАЦІОНАЛЬНА КОЛОРИСТИКА» В ПЕДАГОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ І. ПАВЕЛЬЧУК 74

Ольга ПЕТРЕНКО

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІСТЬ ЯК ЧИННИК АДАПТАЦІЇ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ДО ЦИФРОВОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА..... 79

Руслан ПИЛЬНІК

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОСТІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ..... 85

Марина ПОЛЯКОВА

АНТИВОЄННІ ПЕРФОРМАНСИ ПОЛІНИ КУЗНЄЦОВОЇ: СПРОБА МІЖКУЛЬТУРНОГО І МІЖСОБИСТІСНОГО ДІАЛОГУ..... 90

Лінда СТРАУТМАН, Олена МІРОШНІЧЕНКО

ІНТЕГРАЦІЯ МІЖКУЛЬТУРНОГО КОНТЕКСТУ В НАВЧАЛЬНІ ДИЗАЙН-ПРОЄКТИ В СИСТЕМІ ДИЗАЙНЕРСЬКОЇ ОСВІТИ..... 97

Яніна ТВЕРДОХЛІБОВА

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОЇ МЕНТАЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ МИСТЕЦЬКИХ ФАКУЛЬТЕТІВ..... 101

Валентин УСОВ

ІНТЕГРАЦІЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ДИЗАЙНЕРІВ: ВІД ТЕОРЕТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ ДО ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ 105

3. Моляко В. О. Методологічні та теоретичні проблеми дослідження творчої діяльності. Стратегії творчої діяльності: школа В. О. Моляко / за заг. ред. В. О. Моляко. Київ: Освіта України, 2008. С. 7–53.
4. Панфілова О. Г. Графічні техніки в підготовці майбутніх художників: новітні підходи та традиційні методи. *Актуальні проблеми розвитку українського та зарубіжного мистецтва: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти : матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції (с. Світязь Шацького району Волинської області, 23–25 травня 2025 року) ; Волинський національний університет імені Лесі Українки*. Львів – Торунь: Liha-Pres, 2025. С. 43–46.
5. Стась М. І. Методика формування творчих здібностей майбутніх учителів образотворчого мистецтва: автореферат дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2007. 20 с.
6. Guilford J. P. Creativity. *American Psychologist*. 1950. Vol. 5, № 9. P. 444–454.
7. Kaufman J. C., Beghetto R. A. Beyond Big and Little: The Four C Model of Creativity. *Review of General Psychology*. 2009. Vol. 13 (1). P. 1–12.

Марина Полякова,
 доктор філософії з культурології,
 науковий співробітник відділу теорії та історії культури
 Інституту проблем сучасного мистецтва
 Національної академії мистецтв України,
 старший викладач кафедри графічного дизайну
 Київського національного університету технологій та дизайну,
 м. Київ, Україна

АНТИВОЄННІ ПЕРФОРМАНСИ ПОЛІНИ КУЗНЕЦОВОЇ: СПРОБА МІЖКУЛЬТУРНОГО І МІЖОСОБИСТІСНОГО ДІАЛОГУ

Низка антивоєнних перформансів, які харківська (а зараз і київська) художниця Поліна Кузнецова [1], [2] провела у 2022 –2025 роках в Україні та європейських країнах, демонструє яскраву мистецьку стратегію, спрямовану на широку аудиторію. Для мисткині перформативні практики стали новим етапом у творчому розвитку. Вона є відомою художницею з високою академічною школою, працює переважно із живописом, що балансує між реалізмом,

магічним реалізмом і сюрреалізмом. За останні роки мала персональні виставки у столичних просторах «Шоколадний будинок» (філія Національного музею «Київська картинна галерея»), у самій Київській картинній галереї, у галереях «Триптих Арт», «Білий Світ»; її роботи було представлено на колективних виставках в Україні, Європі, США. Також Поліна працювала як сценографка та створила серію картин-ілюстрацій до роману Майка Йогансена «Подорож ученого доктора Леонардо і його майбутньої коханки прекрасної Альчести у Слобожанську Швейцарію» (видавництво «Основи», 2026).

Перформанс «Клітка», перший після евакуації з Харкова, Поліна Кузнєцова провела у червні 2022 року на вокзалі шведського міста Гетеборга (Іл. 1) в рамках мікрофестивалю «Tracks». Його організував друг Поліни Свейнуг Нюгор (Sveinung Nygaard), композитор, фотограф і письменник. Чотири години вона просиділа у тісній пташиній клітці, розкриваючи через цю метафору важкість становища свого і багатьох українців, — вимушена евакуація, безпритульність, неможливість бути там, де хочеш [3]. «Перехожі плакали, а я показувала, як почуваюсь в цій безпеці, без можливості потрапити додому», — описувала акцію Поліна [4]. Підкреслимо важливий факт — рефлексивність самої художниці, яка вербалізує власний досвід і реакції публіки, підсилюючи комунікативний потенціал перформансу.

Іл. 1. Поліна Кузнєцова. Перформанс «Клітка». Гетеборг, Швеція. 25 червня 2022 року. Фото: архів художниці

Іл. 2. Поліна Кузнєцова. Перформанс «Клітка». Таллінн, Естонія. 17 вересня 2022. Фото: Karin Kantso

Продовженням акційної діяльності мисткині став другий перформанс «Клітка» — у Таллінні (Естонія), на площі Свободи, 17 вересня 2022 року

(Іл. 2). Його сюжетом, що символічно перегукувався з назвою площі, був протест проти несвободи: окупації, полону, ув'язнення. Півтори години мисткиня разом із Павлом, митцем із Маріуполя, провела під дощем у прямокутній металевій клітці, яку охоплювала стрічка з написами «Bucha», «Izium», «Azov». Як відомо, у ході перформансу його автор часто відчуває, усвідомлює щось неочікуване для себе. Відкладеним ефектом перформансу для Поліни стало те, що відчуття часу, холоду і болю у скорченому тілі прийшли після того, як вона покинула клітку. «Те ж саме було і з першими днями у Харкові, знадобилось багато місяців, щоб усвідомити що там трапилось і що ти відчував, коли полетіли бомби по твоєму місту», — писала Поліна, осмислюючи свій перформанс [5].

25 червня 2023 року Поліна, за допомогою Андрія Скрипки, організувала у Харкові перформативну акцію «85 хвилин у воді» («Акваріум»), присвячену наслідкам підриву росіянами дамби Каховської ГЕС та жертвам дніпровської повені (Іл. 3). Саме 85 хвилин вона провела у наповненому водою акваріума, що стояв в озері. Попри теплу погоду, вже за п'ять хвилин стало холодно. Це теж було неочікуваним ефектом, і Поліна пізніше говорила: «Дуже швидко витрачаються сили. Єдина дія, яку я робила, це пірнання з затримуванням подиху. Спочатку це зігрівало. З часом затримувати повітря було все важче. Здається, це не від того що створився кисневий голод, а від того, що всі сили витрачались на тремтіння» [6]. «Зіграв роль» у перформансі й сам акваріум, який одночасно нагадував і реторту в лабораторії, і екран гаджета: «Так само вся Україна зараз є місцем проведення великого та жахливого експерименту. Весь світ спостерігає за нами, задаючись питанням, скільки ще страждань ми можемо витримати і скільки з нас виживе» [7]. Відео перформансу стараннями Свейнуга Ньюгора потрапило до Швейцарії на Міжнародний форум «Initiatives of Change» (17–26 липня 2023 року, комуна Ко у муніципалітеті Монтре). Для учасників форуму були надруковані листівки з текстом про Каховську трагедію.

Іл. 3. Поліна Кузнецова. Перформанс «85 хвилин у воді». Харків. 25 червня 2023.
Фото: Андрій Скрипка

Іл. 4. Поліна Кузнецова. Перформанс «Зброя» (серія «Оборона»). Берлін (Німеччина). Жовтень 2025. Фото: архів художниці

Там же, у Ко, Поліна вперше провела ще один перформанс, «Зброя» (із серії «Оборона»). Кілька годин вона ножем вистругувала з гілок кілки (списи, стріли), доводячи необхідність робити зброю, завжди бути готовими до захисту себе і свого дому [8]. Для того, аби охопити більше людей, акцію довелося провести чотири рази, — розтерши, травмувавши руки. Музику для перформансу написав і виконав Свейнуг Ньюгор на основі українських пісень, тексти про Україну читала фотографка Катерина Третякова. У Києві перформанс було представлено 18 листопада 2023 року у Музеї Ханенків [9], а в жовтні 2025-го Поліна показувала його у Берліні (Іл. 4).

2024 року Поліна створила перформанс «Чорнозем» (назва якого відсилає до серії її картин). Відео перформансу було демонстровано 14 жовтня того року у київському просторі «Squat 17b», а у травні 2025-го стало частиною артінсталяції «Голоси», створеної спільно з Андрієм Скрипкою в рамках виставкового проєкту «Пам'ять. Діалоги» в Національному музеї історії України у Другій світовій війні. У цьому перформансі переплелися туга Поліни за застіллями з родиною, яка евакуювалася з харківської Салтівки до Бургундії; її цікавість до справжньої історії свого краю; страх, що ця війна забудеться, як забувається все інше. Символом не-забуття та глибинних зв'язків став для Поліни чорнозем, український скарб, земля, яка бачила стільки горя і жертв. За

столом, накритим білою скатертиною, з тарілками й келихами, сиділа у білому одязі художниця, а єдиною стравою був масний чорнозем (Іл. 5). «Я не змогла з'їсти порцію повністю. <...> Залишки я розклала по тарілках моїх уявних гостей, немов пропонуючи розділити зі мною цю трапезу», — описувала свої дії мисткиня [10].

Іл. 5. Поліна Кузнєцова. Перформанс «Чорнозем». 2024. Фото: архів художниці

Іл. 6. Поліна Кузнєцова. Перформанс «Не гра / 618». Травень 2025. Катовіце (Польща). Фото: архів художниці

Нарешті, ще два антивоєнних перформанси Поліни Кузнєцової 2025 року закріплюють її провідну роль в сучасному українському акціонізмі. У рамках виставки «Бастіон» в Музеї сучасного мистецтва польського міста Катовіце у травні був показаний перформанс «Не гра / 618» (Іл. 6). Оскільки мисткині заборонили проводити у музеї перформанс із серії «Оборона» через використання гострих предметів, вона придумала іншу акцію: «Я зроблю вам кулі з кольорового пластиліну. Спробуйте цим захиститися. Зроблю кулі з дитячого матеріалу. Зроблю по кулі за дитину». На той час вважалося, що Росія вбила 618 українських дітей, саме їм і був присвячений перформанс. За шість годин, що Поліна ліпила пластилінові кулі, музеєм пройшло близько 8000 відвідувачів [11].

Іл. 7. Поліна Кузнєцова. Перформанс «1257» (серія «Оборона»). Потсдам (Німеччина). Жовтень 2025.
Фото: архів художниці

Іл. 8. Поліна Кузнєцова. Перформанс «1257» (серія «Оборона»). Потсдам (Німеччина). Жовтень 2025.
Фото: архів художниці

Шестигодинний перформанс «1257» із серії «Оборона» під гаслом «Я хочу забити по цвяху за кожен день війни» було проведено у жовтні 2025 року у Потсдамі, знову під музику у виконанні Свейнуга Ньюгора (Іл. 7, 8). Поліна знову працювала з деревом та інструментами, але тепер молотком забивала у дошки сотні цвяхів — за кожен день, у пам'ять про події й людей. Монотонність дії мала тут свій сенс: «Емоції, пафос, героїзм — усе втрачає актуальність у перші місяці війни, як і віра в справедливість. Визначившись із метою, кожен просто робить свою роботу: збирає дрони, копає окоп, саджає квіти біля руїн» [12]. Мистецьку акцію відзначила місцева преса.

Підсумовуючи, зазначимо, що перформанси у виконанні Поліни Кузнєцової постають як вагомий інструмент сучасного українського акціонізму. Завдяки універсальній мові тіла, матеріалу, дії, тривалості у часі та просторі, вони поєднують особисті переживання із загальними, виходять за межі національного контексту та залучає міжнародну аудиторію, забезпечують видимість українського травматичного досвіду, трансформують його у поле міжкультурного діалогу, солідарності та колективної пам'яті.

Література:

1. Kuznetsova Polina / polin.ua. *Instagram*. URL : <https://www.instagram.com/polin.ua/> (дата звернення: 25.01.2025).
2. Polina Kuznetsova. URL : <https://www.polinakuznetsova.net/> (дата звернення: 25.01.2025).
3. Patrik Eriksson. TRACKS (9 min). *Vimeo*. 2024. URL : <https://surl.li/wglmfh> (дата звернення: 25.01.2025).
4. Допис Polina Kuznetsova. *Facebook*. 10.10.2024. URL : <https://www.facebook.com/polina.kuznetsova.1/posts/pfbid02wiV5PnhrhNm9sTUEaM2FEUfJwsieNgzdFdVQcS8cuXHo8jFr83StWWFUEpmBiWspl> (дата звернення: 26.01.2025).
5. Допис Polina Kuznetsova. *Facebook*. 19.09.2022. URL : <https://www.facebook.com/profile/100001216170172/search/?q=клітка> (дата звернення: 26.01.2025).
6. Допис Polina Kuznetsova. *Facebook*. 27.06.2023. URL : <https://www.facebook.com/watch/?v=2359623664216854> (дата звернення: 26.01.2025).
7. 85 Minutes in Water. *Polina Kuznetsova*. URL : <https://www.polinakuznetsova.net/performance/85-minutes-in-water/> (дата звернення: 27.01.2025).
8. The Weapon. *Polina Kuznetsova*. URL : <https://www.polinakuznetsova.net/the-weapon/> (дата звернення: 27.01.2025).
9. Допис Sveinung Nygaard. *Facebook*. 20.11.2023. URL : <https://www.facebook.com/sveinung.s.nygaard/posts/pfbid0XfSGMNG2yZZwV4vx8cWeSE8c5PTyLuxDoMTToSzGifdXmvcQWi11tQT21oMBFS1UQI> (дата звернення: 26.01.2025).
10. Допис Polina Kuznetsova. *Facebook*. 17.10.2024. URL : <https://www.facebook.com/polina.kuznetsova.1/posts/pfbid02GwQsMHLHhCRk9vK13ShqiSanofkrNJ5iwvsGe7ici6sabyCJnSmCpvXPPfKHSdfl> (дата звернення: 27.01.2025).
11. Допис Polina Kuznetsova. *Facebook*. 21.12.2025. URL : <https://www.facebook.com/polina.kuznetsova.1/posts/pfbid0toKWLKADvVCtdSdD7dPtpaRHPCmxVSRisthQDdaFv4JSbnxza6AdLcHq8pyAABhKI> (дата звернення: 28.01.2025).
12. Допис Polina Kuznetsova. *Facebook*. 20.10.2025. URL : <https://www.facebook.com/polina.kuznetsova.1/posts/pfbid0uTYVkuXsSgzWqXpPb2hPWh6UMzB9LM9PasZZRrVu7rnf4cCn9mojDLAY9vAJPd1YI> (дата звернення: 28.01.2025).